

BUITEN

21^E JAARGANG N^O. 20.

ZATERDAG 14 MEI 1927.

Foto C. Steenbergh.

DE EERSTE TE AMSTERDAM IN EERE HERSTELDE STOEP.
HET HUIS HEERENGRACHT 458.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD

DE SCHAT DER INCA'S, DOOR H. B. MARRIOTT WATSON (20)	BLZ. 230
LENTE (GEDICHT), DOOR GERRIT LEMPER	BLZ. 231
DE EERSTE TE AMSTERDAM IN EERDE HERSTELDE STOEP (GEÏLLUSTREERD), DOOR H. J. M. WALENKAMP Cz.	BLZ. 229, 232—234
STEENUIL, SPECHT EN SPREEUW (GEÏLLUSTREERD), DOOR J. VIJVERBERG	BLZ. 234—236
HET POORTJE VAN HET VOORMALIG BURGERWEESHUIS TE KAMPEN (GEÏLLUSTREERD), DOOR A. J. REIJERS	BLZ. 236—237
NOG IETS OVER DE VLAAMSCHE GAM, DOOR BATO	BLZ. 237
ONTVANGEN BOEKEN	BLZ. 238
DE VROUWEN VAN BALI (GEÏLLUSTREERD), DOOR H. D. V.	BLZ. 238—239
HEERSCHERS VAN FERRARA (GEÏLLUSTREERD), DOOR KAZIMIERZ CHŁĘDOWSKI (15)	BLZ. 239—240

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk het blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanwinst of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74-76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie" of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten". Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE SCHAT DER INCA'S

DOOR

H. B. MARRIOTT WATSON.

20)

BIJ die woorden wendde hij zich snel om en vuurde op mij. Maar ik had zoo iets voorzien en ontweek achter een rotsblok. Eer hij of ik iets meer konden doen, was Werner tussenbeide gekomen.

„Genoeg!" riep hij uit. „Ga verder, of ik zelf schiet je dood".

Houston liep langzaam voort, nu eens den bodem bestudeerend, dan weer de omgeving. Hij bleef opnieuw staan, zichtbaar opgewonden en ik wist dat hij mij en het gevaar vergeten was. Had ik hem nu nergeschoten, dan zou ik mij de wraak van de heele dierlijke beende op den hals hebben gehaald. Bovendien wilde ik den Dood met open oogen tegemoet treden.

„Twintig stappen van de rots af", zei hij bijna fluisterend.

Werner liep snel vooruit en Houston rende hem voorbij. Toen weerklonk een luide kreet. Toen ik ze had ingehaald, stond Werner in een leegen kuil te staren.

„Leeg gehaald!" zei Houston zachtjes.

Plotseling sprong Werner op hem toe. „Door jou leeg gehaald, voor den duivel!" bulderde hij en sloeg naar hem met zijn vuist.

Op dat oogenblik moet Houston den dood voor oogen hebben gezien, want achter Werner stonden met booze en dreigende blikken diens gezellen. Hij deed een stap achteruit en riep met luide stem:

„Gek, die je bent! Denk je, dat ik je dan hierheen had gebracht en mij, dit wetend, aan dit gevaar had blootgesteld? O, jij idioot! Wees een man en gebruik je verstand!"

Zijn stem klonk luid, zoodat allen hem konden hooren. Met moeite bedwong Werner zich.

„Iemand is hier geweest! Iemand heeft den schat bemachtigd!" riep hij woest uit.

Houston sprong naar beneden in den kuil en onderzocht den bodem. Deze vormde een aaneenschakeling van hoogten en laagten en er waren op talrijke plaatsen holen in uitgegraven. Een enkele blik deed zien, dat er sinds dien heel wat regen op gevallen was en heel wat zon op geschenen had.

„Dit is lang geleden gebeurd", zei Houston met schorre stem. „Ten minste een jaar geleden".

Dezelfde gedachte kwam bij ons allen op en Werner gaf er uiting aan.

„Raymond!" zei hij.

Houston zag er vreeselijk uit in zijn zwijgende woede.

„Raymond!" fluisterde hij.

Plotseling keerde Werner om en zei eenige woorden fluisterend tot Jeff. Toen spraken zij korten tijd tot de verbaasde Indianen en even later begonnen deze een kamp op te slaan. Houston en zijn troepje waren dus de eenigen die den bodem bleven onderzoeken en ik zag dat hij meermalen verbaasd en vragend naar onze richting keek, alsof hij niets van onze houding begreep.

Later werd ons dit alles duidelijk. Werner was wantrouwend geworden; hij kende Houston's verraderlijk karakter en hij dacht dat dit weer een van diens valsche streken was. Ik, die zijn gelaat bestudeerd had, wist beter; maar Werner zwoer, dat Houston hem had misleid en dat de Visch daar nooit begraven was. Slechts de dood kon het loon zijn van den verrader, maar zij wilden Houston niet dooden, zoolang de mogelijkheid bestond hem het geheim af te persen. Mij was dit alles onverschillig. Slechts nog een korten tijd geduld en mijn kans zou komen. Ik zou Houston tegemoet treden en mijn rekening met hem vereffenen. Ik moest inwendig lachen om hun teleurstelling. Wat ging mij de schat nog aan?

Werner zat in zijn tent niets te doen en Houston zocht nog steeds in den grond. 's Middags ging ik naar Werner.

„Laat je den man nu aan mij over?" vroeg ik hem.

„Wat wil je?" vroeg hij ruw. „Het is nu geen tijd om me bezig te houden met lui als jou".

„Ik vraag dit omdat wij hier in een land zijn, waar geen wet geldt. Als er gerechtigheid moet worden uitgeoefend, moet ieder voor zich dit doen. Het leven van dien man behoort mij. Laat je het mij over?"

„Neen", zei hij kortaf.

Ik ging weg, want ik wist dat ik mijn zin zou krijgen, als ik maar wachtte. Ik ging kijken hoe Houston met zijn graafwerk opschoot. Hij had heel wat grond omgewoeld, zonder iets te hebben gevonden. Terwijl ik langs den rand van den kuil liep, zonder dat hij mij zag, zoo verdiept was hij in zijn werk, stootte ik met mijn voet tegen een steen, die wegrolde. Ik zag hem schitteren in het licht der ondergaande zon. Ik bukte mij en raapte hem op.

Ik wreef de aarde eraf langs mijn mouw en zag toen dat het een prachtige robijn was. Ik lachte. Zou ik de eenige zijn, die een deel van den Schat der Inca's zou beërven? Toen ik weer opzag, bemerkte ik dat Houston op eenigen afstand naar mij stond te kijken. Ik geloof, dat hij op dit oogenblik tot de werkelijkheid terugkeerde. Hij stak de hand in zijn zak, maar ik wendde mij af. De tijd was nog niet gekomen.

Ik vond Werner in de schemering voor zijn tent zitten en ik zag aan zijn gezicht, dat hij een besluit had genomen. Ik heb nooit geweten welk, maar ik kan er naar raden. Gij herinnert u hoe hij gesproken had van Torquemada en zijn methodes en bovendien -- maar dat komt later. Van achteraf bezien ben ik blij, dat ik tussenbeide ben gekomen. Had ik toen echter geweten wat er zou gebeuren, dan zou ik in den waanzin van dit oogenblik het wrekende gerecht zijn loop hebben laten nemen.

„Is er geen ruimte genoeg in het gebergte?" vroeg hij grimmig.

„Niet voor dien man en mij", zei ik.

„Maar ik zeg je, dat hij mij toebehoort, niet jou", bulderde Werner.

„Kijk eens, Werner", zei ik, „jij hebt je plannen gemaakt in de veronderstelling, dat Houston je misleid heeft ten opzichte van den Grooten Visch, niet waar?"

Hij bromde iets; dat was alles.

„Als ik je nu kan bewijzen, dat hij onschuldig is, dat hij je hierheen gevoerd heeft in de overtuiging dat de schat hier werkelijk verborgen lag, wil je mij dan zijn leven schenken?"

Na een kort zwijgen zei hij:

„Als je dat kunt bewijzen -- ja. Dan mag je hem voor mijn part ophangen, of doodschieten, of verbranden".

„Heel goed”, zei ik en toonde hem plotseling het edelgesteente op mijn geopende handpalm.

Hij greep er begeerig naar.

„Hoe kom je daaraan?” vroeg hij.

„Uit den kuil waar Houston aan 't graven is”, zei ik.

„Heeft hij nog meer gevonden?” vroeg hij haastig.

„Dat weet ik niet”, zei ik, „en zoo ja, dan zal 't niet veel zijn. Je hebt zelf gezien, dat alles is weggehaald. Maar die robijn bewijst, dat de schat daar begraven heeft gelegen. Houston heeft dezen keer eerlijk spel gespeeld. En nu eisch ik hem op”.

„Ga je gang”, zei hij, „doe wat je wilt. Wij hebben allemaal gespeeld en verloren”, en hij liep met den robijn zijn tent in.

Ik verliet hem en ging het kamp uit. De avond viel. Houston en zijn mannen hadden met graven opgehouden. De comédie was afgelopen; het spel geëindigd voor al die menschen. Ik zag dat Werner Houston in zijn tent ging opzoeken. Zij hadden beiden verloren en mochten, wat mij aanging, er gezamenlijk om weenen of ketteren. Nu mijn vijand aan mijn wraak was overgeleverd, kon ik wachten. Andere gedachten drongen zich aan mij op. Andere beelden vervulden langzamerhand mijn geest.

Weer zag ik mijzelf uit de veilingzaal komen met de doos, die zulk een belangrijke rol in mijn leven zou spelen. Ik zag Houston in den rieten stoel achteroverleunen, zag zijn witte tanden schitteren als hij innemend glimlachte, hoorde zijn schoonklinkende argumenten. Ik volgde de gebeurtenissen tijdens Coop's inmenging, de ontmoeting met de dames, Houston's gruwelijk verraad, Werner en zijn gezellen — en plotseling deed de groote stille natuur en het eindelooze hemelgewelf, waaraan tallooze schitterende sterren fonkelden, mij de nietigheid van heel ons aardsch bestaan erkennen.

Wij waren als mieren in een mierennest steeds druk doende, elkaar ontmoetend, schuchter kennismakend, met veel verkeer begrip, veel zorgen en beslommeringen, fouten en domheden, steeds het onvolmaakt instinct onzer onvolmaakte driften volgend. En plotseling kwamen mij Miss Varley's woorden in de gedachte en ik vroeg mijzelf af of ik wel het recht had om als wreker op te treden. En bij die gedachte was het mij alsof een last van mijn schouders viel. Neen, ik zou terugkeeren naar mijn eigen wereld en Houston overlaten aan de straf, die zijn eigen wereld hem vroeger of later zou doen ondergaan. Ik zou mij afzijdig houden en vergeving vragen voor mijn aanmatiging.

In deze gemoedsstemming terugkeerend naar het kamp, schrikte ik toen ik in de nabijheid daarvan het lichaam van een man op een der rotsen zag liggen. Het was een Indiaan en hij was dood. Ik herkende hem niet als een lid van een onzer troepen, en bitterheid vervulde mijn hart, toen ik dacht, dat het wellicht een rondtrekkende bewoner van een der omringende dorpen was, zonder motief door een der blanken vermoord.

Toen ik langs Houston's kamp naar Werner's tent liep, zag ik bij het schijnsel van het vuur een groepje mannen staan, die mij blijkbaar afwachtten. Werner stond naast Houston en dicht bij hen Jeff en eenige anderen. Voor ik ze allen had herkend, riepen zij mij aan.

„Ik geloof, Poindexter, dat wij je noodig hebben, zoo ongeveer als tolk”, zei Werner.

Verbaasd keek ik hem aan.

„Wij hebben 't allemaal op onze beurt gelezen”, zei Houston glimlachend. „Nu is 't jouw beurt”.

„Ik begrijp absoluut niet wat jelui bedoelt”, antwoordde ik.

Werner hief zijn hand op en ik zag dat hij een papier vasthield.

„Jeff, licht eens bij”, beval hij.

Jeff stak een stuk hout in het vuur en bij het schijnsel daarvan las ik het volgende briefje, met potlood geschreven door een mij onbekende hand:

„Waarde Vriend: Bij nader inzien meen ik, dat ik verzuimd heb u te vertellen, dat wat deze menschen zoeken — gij niet langer, zooals ik thans weet — niet is waar zij denken, maar ergens anders. Misschien is het goed, dat gij dit weet. Als het u van nut kan zijn, zal mij dit genoegen doen. Ik zend u dit briefje met een van mijn Indianen. Ons kamp ligt nog op de plaats waar gij ons gevonden hebt. Met vriendelijke groeten

Mercedes.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

MERCEDES.

Angst en woede maakten zich van mij meester. Ik keek de mij omringende schavuiten aan.

„Zoo”, zei ik. „Een uwer heeft zich dus de vrijheid veroorloofd zich mijn eigendom toe te eigenen”.

„O, dat was Diego. Pientere vent”, zei Werner. „Maar dat is oude geschiedenis. Jij moet nu het raadsel voor ons oplossen”.

„Ik ben zoo gewend geraakt aan moord bij wijze van tijd-passeering”, zei ik langzaam, „dat ik mij eigenlijk niet moest ergeren aan eenvoudigen diefstal”.

„Het is maar leenen, Poindexter”, verbeterde Houston vergoelijkend. „Zooals je ziet, geven wij je het billet-doux eerlijk terug en nu zouden wij gaarne het adres willen weten”.

„Maar kerel, denk je dan dat ik je *dat* zal vertellen?” riep ik vol minachting uit.

„Ik hoop en vertrouw van wel”, antwoordde Houston vriendelijk.

Ik lachte. „Ik dacht dat je een slimme, gewiekste schurk was”, zei ik, „maar je bent alleen maar een heel gewone schurk”.

Werner viel ons ruw in de rede. „Kijk eens hier, wij zijn niet in een bui om veel tijd te verliezen om jelui geestigheden aan te hooren. Je moet zeggen, waar de dame zich bevindt. En daarmee uit. Ziezoo!”

„Vergeet niet, Werner”, antwoordde ik hem, „dat er een oud spreekwoord is, dat zegt dat één man een paard naar het water kan leiden, maar geen twintig kunnen hem doen drinken”.

„Dat zullen we eens zien”, gromde hij.

Houston fluisterde hem iets toe en ik keerde mij om met het plan weg te gaan. Maar een oogenblik later werd ik door Jeff en een der mestiezen besprongen en op den grond gooid.

„Neen, nog niet”, zei Werner, blijkbaar antwoordend op iets wat Houston gezegd had. „Desnoods zie ik er niet tegen op, maar voor mijn plezier doe ik het niet”.

Ik was nu een gevangene in de handen dier bandieten. Op Werner's bevel werd ik vastgebonden en alleen gelaten. Uren lag ik zoo stil met mijn treurige gedachten en keek naar het spelen van het vuurschijnsel op de tenten. Tegen middernacht viel ik in slaap en met het aanbreken van den dag werd ik wakker, hongerig en verstijfd, maar vooral dorstig.

Werner schoof het tentdoek opzij en kwam binnen.

„Ben je nu van plan te spreken, vadertje?” vroeg hij barsch.

„Neen”, antwoordde ik.

Hij ging zitten. „Zie hier, Poindexter. Dat meisje weet iets. Wat zij schrijft is geen bluf of dommepraat. Zij spreekt in ernst. Zij heeft iets gehoord van den Grooten Visch en weet dat-ie ergens anders is heengebracht. Misschien heeft zij het zelf gedaan!” riep hij plotseling als bij ingeving uit.

(Wordt vervolgd).

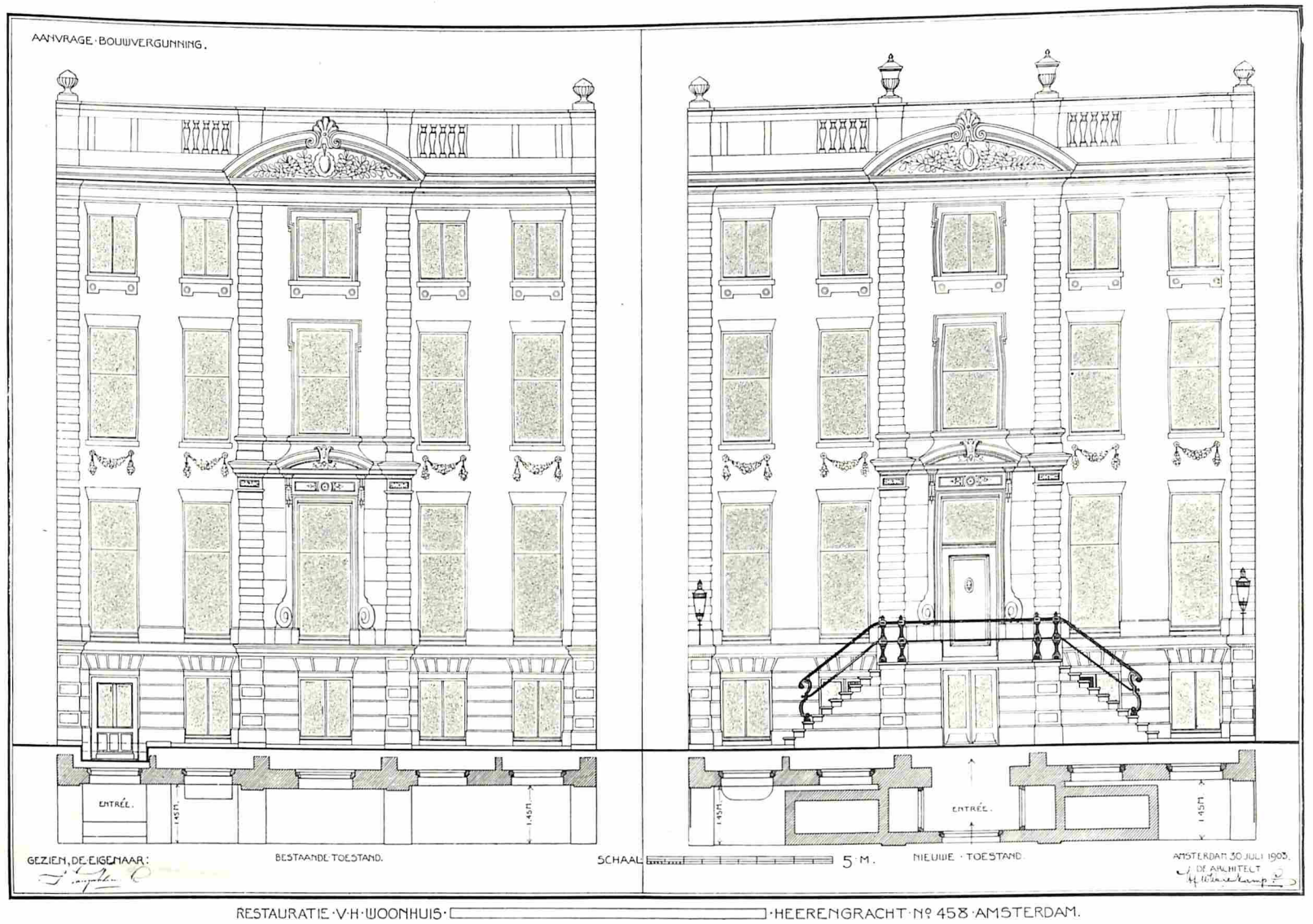
LENTE.

Er ritselen lichte geluidjes,
Als bliezen op klinkende fluitjes
Veel vogeltjes trillend en blij.
Het bruist van geluid in de boomen.
Zij fluiten geluidjes van Mei . . .
De Lente, de Lent' is gekomen!

Er waaien bedwelmende geuren,
Er schitteren tint'lende kleuren,
't Is alles zoo vroolijk en vrij
Het lente-licht blinkt in de stroomen
Die spieg'len de wolken zoo blij . . .
De Lente, de Lent' is gekomen!

Wat zingen de lichte geluidjes?
Wat blazen de klinkende fluitjes
In vluchtige, luchtige Mei?
Wat bruisen de schuimende stroomen?
Zij juichen en juub'len zoo blij:
„De Lente, de Lent' is gekomen!”

GERRIT LIMPER.

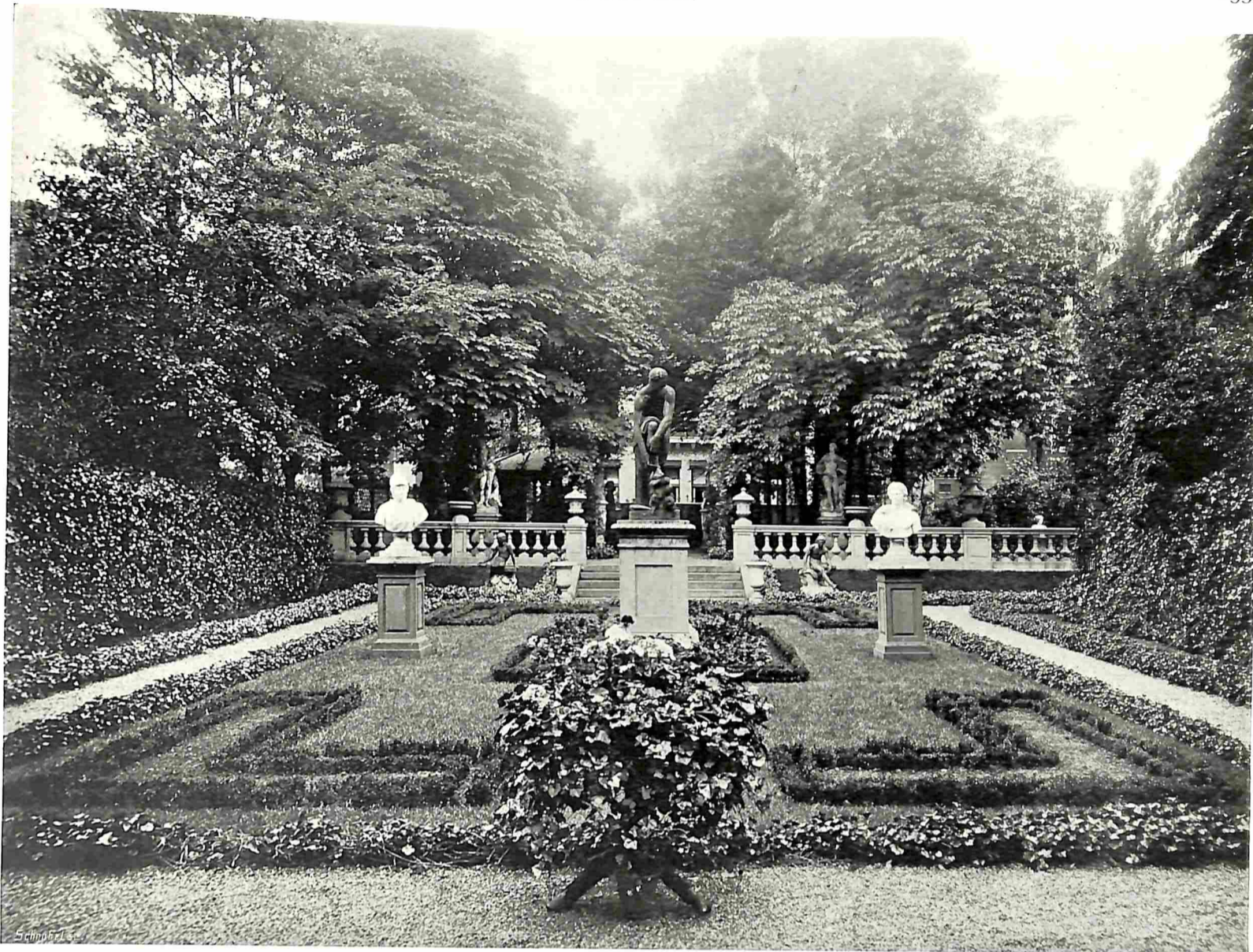

DE EERSTE TE AMSTERDAM IN EERE HERSTELDE STOEP. REPRODUCTIE NAAR DE OORSPRONKELIJKE BOUWAANVRAGE.

De eerste te Amsterdam in eere herstelde stoep.

DE vestiging van een wereldbekenden kunsthandel in het perceel No. 458 in de bocht der Heerengracht richtte voor een oogenblik wederom de algemeene aandacht op dit oude en vermaarde patriciërshuis. Dit feit geeft mij aanleiding een interessant voorval van bijna 25 jaar geleden te vermelden, dat anders wellicht in 't vergeetboek zou geraken, daar de hoofdpersonen wien het betreft overleden zijn, en het bij mijn weten nooit eerder gepubliceerd werd. ☞ Toen namelijk in 1903 na het overlijden van mevrouw Insinger van Loon bovengenoemd perceel door den bekenden, sedert eenige jaren overleden kunstverzamelaar, P. Langerhuizen Lzn. aangekocht werd, ontving ondergeteekende het aanzoek, het perceel voor zoover noodig te restaureeren. Wat den voorgevel betref, bestond deze restauratie in hoofdzaak slechts in het voornemen tot het aanbrengen van een tweeden ingang in het sousterrein aan de andere zijde van den gevel, dus als pendant van den reeds bestaanden. ☞ Ter verkrijging der benodigde gemeentelijke toestemming voor deze kleine verandering vervoegde schrijver dezès zich namens den eigenaar bij den toenmaligen Wethouder van Publieke Werken, den heer Serrurier, wien hij dit voornemen ter kennis bracht. Hoe verwonderd, ja verstomd stond ik echter, toen zijn Edelachtbare mij toevoegde: „Waarom plaatst u niet liever weer een stoep voor het huis in den trant van die er vroeger was? Dat zou toch heel wat beter staan, dan het aanbrengen van nóg zoo'n bekrompen ingang als de reeds bestaande in het sousterrein!” ☞ Dat deze woorden mij zoo zeer verbaasden, zal een ieder begrijpen, die met de indertijd heerschende, ingeroeste meeningen omtrent de toegangen der patriciërshuizen langs de grachten ook maar eenigszins bekend is. Reeds jaren toch vóór het begin dezer eeuw waren de Gemeenteautoriteiten van de overtuiging, dat de grachten voor 't verkeer te smal waren. Bij verandering of vernieuwden bouw der huizen werd daarom de eisch gesteld, bestaande stoepen te doen vervallen.

Aldus toch zouden na verloop van jaren de grachten aanmerkelijk worden verbreed! — Niemand in de toenmalige bouwwereld wist beter, of er werd dus van hoogerhand jacht op stoepen gemaakt. Dit gold als een vaststaande, alom verspreide, rotsvaste overtuiging; en niemand zou het dan ook in het hoofd gehaald hebben, tot het Gemeentebestuur een verzoek voor het weder oprichten van een reeds vervallen stoep te richten; bevreesd als hij geweest zou zijn, zich daarmee bespottelijk te maken. ☞ Na deze kleine toelichting zal het dus een ieder duidelijk zijn, hoe wonderlijk bovenstaande woorden van den Wethouder van Publieke Werken mij in de ooren klonken. Ik zag hem hoogstverwonderd aan en veronderstelde, dat Z. E. A. een aardigheidje debiteerde. Maar zijn ernstig gezicht bleek daar niet aan te denken! Deze man met zijn kalm, waardig eenigszins bleek gelaat, zijn scherpgeteekend profiel en zijn gladde, naar achteren strak gekamde, glanzende, zilveren haren, dat gelaat, dat hem zoo zeer op een hoogst ernstigen, waardigen protestantschen geestelijken, ja meer nog op een professor in de Theologie deed gelijken, stond in den gewonen plooi en dacht allermint aan scherts. ☞ Hij begreep echter onmiddellijk de oorzaak mijner verwondering en voegde daarom aan zijn woorden toe: „Ja, ik weet wel wat men in Amsterdam denkt omtrent het standpunt der Overheid ten opzichte van het bestaan der stoepen langs de grachten. Maar tegenwoordig is dat niet meer zooals het vroeger misschien was. Ik, en eenige mijner collega's met mij, denken daar nu althans anders over”. En hij vervolgde: „Bespreek dus gerust met den eigenaar wat ik u hier gezegd heb; en, gaat hij met het voorstel accoord, dan zal ik zien, dat de zaak in orde komt”. ☞ Zoo ongeveer, luidden de woorden van Wethouder Serrurier. En waar er thans gereede aanleiding toe ontstond, mocht ik niet nalaten ze te vermelden. (Men ziet, wat in 't vat is, verzuurt niet!) ☞ Zoo gezegd, zoo gedaan. Hoogst verheugd ging ik naar den heer Langerhuizen, die met het voorstel

DE TUIN ACHTER HET HUIS HEERENGRACHT 458.

evenzeer ingenomen bleek als ondergeteekende. En spoedig daarop werd dan ook de aanvraag om bouwvergunning voor de nieuwe stoep ingediend en verkregen. De verdwenen stoep was juist een 25-tal jaren voordien afgebroken! ☒ De bouw van de nieuwe liet niet lang op zich wachten; onmiddellijk werd er mee aangevangen. Het volgend jaar staat ze er weer een kwart eeuw. Dit is de eerste, die in haar ouden trant hersteld werd. Hoevele nadien weer opgericht werden, is mij niet bekend. Maar vele kunnen het er niet zijn; want in de bladen las ik daar nimmer iets over. ☒ Curiositeitshalve plaatsen we bij dit stukje Amsterdamsche grachtenhistorie een reproductie naar de oorspronkelijke bouwaanvraag. Duidelijk zijn oude en nieuwe toestand erop waar te nemen. ☒ Geschonden huizen, waar het hierbedoelde er indertijd één van was, zijn er in de hoofdstad onderscheidene. Men moet echter niet denken, dat de stoepen alleen door toedoen der Overheid verwijderd werden. Dit zou geheel onjuist zijn, en een onverdienen blaam op vroegere Besturen werpen. Meestal toch werden deze sierlijke toegangen op last der eigenaren-zelf afgebroken. ☒ Dit zit 'zoo: de groote (dit zijn de in de wandeling genaamde „dubbele”) grachtenhuizen, die met de toegangen in 't midden van den gevel dus, waarvan het hier afgebeelde het duidelijke algemeene type weergeeft, hebben een gemiddelde breedte van 15 Meter bij ongeveer gelijke hoogte, dit zonder de breede gootlijst en de vaak voorkomende balustrade daarboven. ☒ Hun toegangen in 't hart van den gevel verleen den geheel een statig, monumentaal karakter. Het nadeel van deze plaatsing der ingangen in 't midden echter is, dat ze het huis inwendig als 't ware in tweeën snijden. Want achter deze ingangen liggen natuurlijk de gangen met aan beide zijden daarvan de vertrekken. In vele gevallen loopt de gang van de hoofdverdieping niet tot den achtergevel door, maar stuit hij op een zaal (de tuinzaal), die de geheele breedte van het huis beslaat. ☒ In den loop der 19e en in enkele gevallen reeds in de 18e eeuw begonnen vele bewoners de behoefte te gevoelen, ook aan de vóór-, dus aan de grachtzijde, de vertrekken ineen te laten

loopen. Dit maakte het inwendige door het verkrijgen van meerdere directe communicatie, en het tevens ontstaan van doorkijken (gelijk aan die der vorstelijke paleizen) voorname maar ook huiselijker en gezelliger. Dit doel te verwezenlijken was alleen mogelijk door de ingangen naar de buitenzijden van den gevel te verplaatsen. En daar men de voornaamste, de zoogenaamde Bel-étage, die op de stoephoogte gelegen is, niet schenden wilde, werden de toch noodzakelijke ingangen noodgedwongen uitsluitend in het souterrain aangebracht. ☒ Van dit laatste was het noodwendig gevolg, dat de stoepen weggebroken moesten worden; want een stoep zonder ingang zou bespottelijk hebben gestaan, daar natuurlijk de vroegere hoofddeur op de stoep voor een raam plaatsmaken moest. Even onzinnig zou het voor het inwendige geweest zijn, deur en stoep te behouden met daarachter, in stede der vroegere vestibule, een kamer, die dan slechts door het bovenlicht der deur verlicht zou zijn, en waardoor men bovendien niet op straat zou kunnen kijken. ☒ Ziehier dan in weinig woorden geschetst, hoe dus hoofdzakelijk door de nieuwere eischen van comfort en luxe der vorige eeuw zoovele stoepen onzer patriciërshuizen, zeer tot schade van hun statig karakter, verdwijnen moesten. Dergelijke geschonden huizen maken den indruk in 't geheel geen toegang te bezitten; zij gelijken op gevels waarbij oorspronkelijk de eigenlijke ingang vergeten werd, die dan later in 'n verloren hoek noodgedwongen moest worden aangebracht. ☒ Doch, op die manier zijn vele onzer grachtenhuizen intusschen maar deerlijk verminkt. Hun fors „pièce de milieu”, hun eigenlijke toegang, werd hun ontnomen. Bij het betreden van een dergelijk huis, al zijn de deuren ook hoog genoeg, bukt men onwillekeurig, als bij het betreden van een kelderwoning. ☒ Hoezeer het door velen ook betreurd mag worden, dat de grachtenhuizen steeds meer hun oorspronkelijke bestemming gaan verliezen en tot kantoorgebouwen worden ingericht, toch heeft deze wisseling van bestemming ook een zeer goede zijde. Kantoorgebouwen immers eischen flinke toegangen. Wat is er dus logischer,

dan de oude stoepen in hun vroegeren luister te herstellen, bij die perceelen, welke daarvoor, als deze kantoorgebouwen, allereerst in aanmerking komen. — Doch genoeg hiervan. Mogen we hopen, dat het voor 25 jaar gegeven zoo sympathieke voorbeeld spoedig algemeene navolging vinde! ☼ Van de stoep tot het huis „il n'y a q'un pas". Het zal den lezer wellicht welkom zijn, 'n enkel woord omtrent de geschiedenis dezer 17e eeuwse grachtenwoning te vernemen. Hierover dus nog het volgende. ☼ Het perceel werd in 1665 gebouwd voor rekening van Mr. Martinus Alewijn, die het dertig jaar lang bewoonde. Na diens dood werd het door de erfgenamen verkocht aan Dirck Wuytiers van de Werve, uit wiens nalatenschap het in 1734 overging in het bezit van Maria Elisabeth de Waale, vrouwe van Ankeveen. Het huis ging enkele jaren later weer in andere handen over, en wel in die der weduwe van Mr. Nicolaes Pancras, geboren Geelvinck. De families Geelvinck, Dedel en Winter behielden het achtereenvolgens tot 1821. Daarna kwam het perceel in 't bezit van Marcus Broen. In de 19e eeuw was de familie Insinger erin gevestigd. ☼ De nu volgende eigenaar was de voornoemde kunstverzamelaar Langerhuizen, die het, gelijk reeds vermeld werd, in 1903 van de erven Insinger—van Loon kocht. Deze eigenaar bewoonde het perceel echter nimmer. Hoewel hij het geheel ter bewoning had laten inrichten en een groot gedeelte zijner kunstverzameling erin ondergebracht had, kon hij er maar niet toe komen, van zijn landgoed Crailloo aan den Rijksweg tusschen Naarden en Laren te scheiden. Zijn verblijf in het huis beperkte zich tot eenige uren, enkele malen per week. Op zijn landgoed Crailloo is hij dan ook gestorven. ☼ Na den dood van den heer L. kocht de Nederlandsche Handelsmaatschappij het huis in 1918 van diens erfgenamen om er een gedeelte van haar kantoren in te vestigen. En daarna ging het perceel het vorig jaar over in handen der firma Goudstikker, den bekenden kunsthandelaar, onder welker bezit het oude, doch in uitmuntenden staat zich bevindende perceel in zijn bestaanden staat gelukkig zal behouden blijven. ☼ Ten slotte zij nog vermeld, dat, tegelijk met de restaureering van 1903, ook de tuin achter het huis onderhanden genomen werd. Deze werd naar 's schrijvers aanwijzing van zijn kronkelpaadjes en dito bloembedden verlost en in overeenstemming met het karakter van het statige, doch allermint kille huis gebracht. H. J. M. WALENKAMP Cz.

Steenuil, Specht en Spreeuw.

't IS niet de wetenschappelijke indeeling der vogels, die dit drietal naast elkaar plaatst. Ook een mogelijk zwak voor alliteratie is aan de groepeerings vreemd. Wat deze drie hier samenbrengt, en bewerkt, dat ik niet aan één hunner kan denken, zonder dat de twee andere me voor den geest komen, zijn persoonlijke waarnemingen en ervaringen omtrent hun onderlinge verhouding van leven en strijd in de vrije natuur. — Om te beginnen een ontmoeting tusschen den groenen specht en den steenuil. ☼ 't Was op een Zaterdagavond in Mei 1912, dat we, een logé en ik, op ons wandelingetje door de „boomwei" — d.i. een weiland met knotwilgen bezet, — achter mijn woning, op een gegeven oogenblik bij een dikken knotwilg bleven staan. In den korten, zwaren stam, een paar Meters boven den grond, was een cirkelronde opening van 6 à 7 c.M. middellijn: de ingang, liever het vlieggat, van de nestholte van een specht. Mijn eerste werk was, een dun twijgje zoo diep mogelijk in den uitgehouden boom te steken. Het huis bleek bewoners te hebben: een zacht gegrom steeg uit het hart van den dikken stam

tot ons op, een geluid, dat niets van eenig vogelgeluid had en zóó onheilspellend in de stille, in schemering gehulde omgeving, dat het bijgeloovige zielen zou hebben doen huiveren. Ons echter vermocht het kreunende, onderaardsche geluid geen vrees aan te jagen. Integendeel, het was ons een aangename verrassing. Er zaten jonge spechten in het nest en we hadden een prachtige gelegenheid — zoo laag bij den grond — en een mooie kans, om een foto, of mogelijk een serie foto's te maken van den ouden vogel, als hij zijn jongen zou komen voeren. Dit vooruitzicht vervaagde den indruk van elke griezelige bijgedachte totaal. ☼ We zouden er geen gras over laten groeien, maar dadelijk den volgenden morgen vroeg beginnen. Of liever, dien avond nog, direct. 't Was een rustige omgeving, er kwam nooit iemand langs, gedurende den nacht zeker niet; de camera moest er maar dadelijk voor en de groene schuiltent een zestal Meters er vandaan opgesteld. De oude spechten zouden dan den heelen nacht hebben, om met het vreemde gedoe vertrouwd te raken. En zoo werd het dien avond elf uur, eer we de wei verlieten. Maar de maatregelen waren genomen. Dat spaarde me den volgenden morgen zeer waarschijnlijk eenige uren wachters uit. ☼ Toen de klok zes geslagen had, zat ik al in mijn tentje de komst van papa of mama specht af te wachten. Mijn makker was na het

Foto J. Vijverberg.

STEENUIL OP BOOMSTOMP.

vlieggat. 't Duurde niet lang, of 't werd een luid protest en toen er niets op afkwam, verscheen een kop buiten de opening en een luide schreeuw weerklonk. Geen antwoord. Weer een schreeuw en nog een, en van toen af bleef het roepen en schreeuwen, zonder dat de ouden er op af kwamen of op andere wijze reageerden. ☼ Daar schoot me iets te binnen. Ik had een poos geleden het geroep van een steenuil gehoord. Nu is deze vogel als nuttige muizenverdelger bij de wet beschermd, maar dat er, vooral in den tijd, dat hij jongen heeft, wel eens een vogeltje in zijn felle klauwen blijven zal, daarvan ben ik niettemin overtuigd. Tusschen twee haakjes: dit mag geen reden zijn hem de bescherming te ontzeggen. Ik ging zitten filosoferen, dat de uil mogelijk dichtbij in een boom zat en de oude spechten wegbleven, zoolang het on-dier niet wegvloog, om het de plaats van hun nest niet te verraden. Dat de ongeduldig geworden jongen dit nu deden, doet aan het instinct der oude niet af. Ik speurde dus door mijn kijkgaatje den naasten omtrek af en jawel hoor, daar in 't zonnetje, zijn toilet voor den Zondag te maken. Hij deed het met zorg, nam er den tijd voor, liet elk veertje tusschen de kromme snavelhelften doorgaan, liet elk veertje tusschen zichzelf ook was, wenschte ik van harte, dat de schelm maar gauw inpakte. Ik moest van nu af natuurlijk telkens ongeduldig naar den peppel kijken, of de uil er nog zat. Eindelijk, later klonk het „tjuut" uit den eenen hoek der wei; dadelijk daarop klonk dit ook van den anderen kant en daar hoorde

beëindigen der voorbereidselen naar huis gegaan. 't Viel niet mee: eerst om negen uur kreeg ik een opname van een der ouden bij 't vlieggat. Ik schoof vlug een nieuwe plaat voor en dook weer onder mijn doekje. Ik had goeden moed. De vogel was bij 't nest geweest; hij zou een tweede maal wel gauwer komen. ☼ Doch dat zou me tegenvallen. Een kwartier lang nog vlogen beide ouden schuw heen en weer. Toen hoorde ik in den hoek der wei een luiden roep, die door den anderen specht in den tegenovergestelden hoek beantwoord werd, en daarna hoorde of zag ik van de vogels niets meer. ☼ Meer dan een uur verliep, zonder dat ik eenig teeken vernam. Waren de oude spechten vertrokken en hadden ze hun kroost in den steek gelaten? Onmogelijk was 't niet. De jongen werden roerig, een ontevreden gemor kwam uit het

ik reeds de spechten hun klauwen in de schors der nabijstaande boomen slaan en zag ik de nijldige, witgerande oogen op mijn tent gericht. De uitkomst bewees dus prachtig, dat mijn vermoeden, de aanwezigheid van den uil betreffende, juist was geweest. ☒ Kort daarop kreeg ik ten tweedemaal dit bewijs, in zooverre althans, dat de oude spechten weer stil en uit de buurt bleven, toen de uil zich weer op zijn geliefd plekje had neergezet. Hij nestelde zich zóó stevig op zijn knoest en bleef zóó roerloos zitten, dat het leek, of hij daar zoo z'n eind zat af te wachten. De jonge spechten intusschen gingen voort met krijten, hoe langer hoe luider en stieten driftig om beurten, den kop buiten het gat, ook al, hoe langer hoe verder. Ik veronderstel, dat de ouden begrepen, dat bij dezen toestand hun pogingen om de plaats van het nest voor den uil geheim te houden, toch ijdel moesten zijn, althans, ze kwamen aanvliegen, met groot misbaar, terwijl de uil nog steeds op zijn hoogen peppel troonde en veinsde niets te zien. ☒ De heele spechtenfamilie was nu ten prooi aan de hevigste zenuwoverspanning. Als dollen vlogen de ouden heen en weer, van den eenen stam naar den anderen; woedend sloegen de klauwen in den bast, de krachtige snavel beukte de

schors, de jongen krijten luider dan ooit, het lawaai vulde de omgeving; de uil bleef onbewogen. ☒ Opeens, gedreven door den moed der wanhoop, schoot een der ouden op den uilenboom toe en klampte er zich aan vast, een halven meter boven den grond, bleef een poos roerloos zitten, de felle oogen strak op den stam gericht. Dan, daar schoot hij naar boven, onvervaard, met forsche sprongen. Hij naderde zijn belager al meer en meer, hij wachtte even, weer een sprongetje, zat weer . . . ☒ Slechts een armlengte scheidde hem nog van zijn vijand. Deze, die tot nu toe in 't minst niet had laten blijken, dat hij zich ook maar enigszins om het kabaal bekommerde, scheen zich nu toch bedreigd te achten. Hij keerde zich heel flegmatisch om en keek van zijn hoogere zitplaats den specht door zijn lichte sluierskransen bedenkelijk spottend aan. Deze echter was vastbesloten en sprong weer hoger, zoodat de uil, ziende, dat het zijn tegenpartij meenens was en deze in dien overspannen toestand een gevreesde vijand moest zijn, de vlerken uitsloeg en de vlucht nam. Ik was met het geplaagde spechtengesin nu zóó begaan, dat ook ik mijn bullen pakte en naar huis ging. — ☒ Mijn ervaringen van Juni 1924 vullen geheel die van twaalf jaren geleden aan. Waar ik, op mijn tocht van de gastvrije jachttopzienerswoning naar de hooge duintoppen in het golvende, groene vóórduin overging, ligt als grensscheiding een lage dijk of wal. Tientallen van keeren heb ik dezen wal beklommen en even getoefd bij een zilveren abeel, die aan den voet van het lage dijkje oprijst en zijn kruin een zestal meters daarboven verheft. In den stam, slechts één meter boven de kruin van den wal, bevindt zich, van jaren her reeds, de ronde opening van de nestholte van een groenen specht. Hoe vaak ik er ook langs kwam, steeds had de donkere cirkel mijn bijzondere aandacht en moest ik even een vluchtig onderzoek instellen, of het oude huis ook bewoond was. En zie, in de Meimaand van 1920 was dit inderdaad het geval. Ik was toen in enkele weken niet in het duin geweest, zoodat ik groote jongen in het nest aantrof. Ik nam mijn maatregelen om een der oude vogels bij het vlieggat te kijken, doch het ontbrak me aan het noodige volhardingsvermogen, zoodat ik, na een drietal uren tevergeefs op een kans gewacht te hebben, mijn spullen inpakte en heenging. Toen ik een week later weer daar kwam, waren de vogels gevlogen. Nu speet het me, niet volgehouden te hebben, maar 't was te laat. ☒ Ik rekende er echter op dat de specht een volgend jaar wel weer in het oude nest terugkeeren zou en bleef dus den boom in 't oog houden. Drie jaren gingen voorbij; het spechtenhuis bleef onbewoond.

Foto J. Vijverberg.

SPREEUW BIJ OUD SPECHTENNEST.

specht voor wat hij was, stelde de camera wat lager om de spreeuw te kijken en had deze na een kwartier op de plaat. Den Zaterdag daarop kreeg ik opnamen van den specht, die me niet voldeden. Twee of drie weken later gelukte het me, drie mooie kiekken van den specht te maken. Er zaten toen al groote jongen in het nest. Ook het tweede broedsel spreeuwen, een verdieping lager, deed zich al gelden. Moeder of vader spreeuw moest dus ook nog eens op de plaat, met voedsel in den snavel. 't Was er een gezellige en bedrijvige boel in en om mijn abeel. Ik bracht daar onder mijn bladerdak een zeer aangename Zaterdag door. — ☒ Nu komt de steenuil weer op het tooneel. De geschiedenis is echter maar kort. — Ik zou den Zaterdag daarop den spreeuw nog eens nemen met de stereoscoop-camera. Om de vogels al vast vertrouwd te maken met de camera, stelde ik deze op een kleinen meter voor den stam, met het plan daarna eerst een tweede camera te gaan zetten bij het nest van een bruinen kiekendief, waarmee wel anderhalf uur gemoeid zou zijn. De jonge spreeuwen waren echter al zóó groot, dat ik vreesde, dat ze

Alleen constateerde ik op een keer, dat een meter hoger dan het eerste gat, precies er boven, een tweede gekomen was. Dat een van de twee, of mogelijk beide, nog wel eens bewoners zou krijgen, stond voor mij vast. En ziedaar, in Juni 1924 herbergde elke woning een gezin: in de benedenwoning had een spreeuwenpaar zijn huishoudentje ingericht, één hoog huisde er een spechtengesin. 't Was zoodoende een huis met verdiepingen. ☒ Toen ik mijn maatregelen nam, om den specht te fotografeeren, waren de jonge spreeuwen net uitgevlogen. Toen de camera gereed stond, de lens op de deur van één hoog gericht, verborg ik me met mijn lijn in de hand in het ondiepe, droge slootje aan den voet van den wal, dat geheel met braamdoorns en ander struweel overgroeid was, en wachtte op de komst van een der spechten. De omstandigheden waren nog niet zeer gunstig, ik twijfelde zelfs, of er al jongen in het nest lagen; in ieder geval waren ze nog zeer klein. Daar ik ze één, en ook nog twee weken later even goed kon fotografeeren, was ik al onder mijn bladerdak gekropen met niet te veel energie en toen in den loop van het eerste uur een spreeuwje driemaal met een strootje kwam aanzetten en dit deponeerde in de onderste nestholte, liet ik den

Foto J. Vijverberg.

SPECHT BIJ DE OPENING VAN HAAR NEST.

bij eenige vrees voor de camera van de ouden, op een teeken van deze het gat uit zouden gaan. Ik maakte ze dit onmogelijk, door midden in het vlieggat een dun stokje stevig klemmend te bevestigen, zoodat wel de vogelkop, maar niet het lichaam er doorheen zou kunnen. Weinig kon ik vermoeden, dat deze maatregel nog een der kleine schreeuwers van een wissen dood redden zou. ☼ Ik ging naar mijn kiekendief en was anderhalf uur later bij den abeel terug. Ik zag nu, dat ook de jonge spechten nog in het nest zaten. Doch die waren er den volgenden dag dan toch uit. Ik maakte de camera, die al zoolang gereed gestaan had, voor de opname klaar, droop in de struiken en wachtte op de spreeuw. Erg inspannend behoeft die strik niet te kijken. Ten eerste kondigde hij zijn komst steeds aan door een zingend geluid en ten tweede bleef hij lang genoeg op het stokje voor het vlieggat zitten, vóór hij binnenstapte. Na een kwartiertje hoorde ik het bekende geluid in de kruin van den abeel. De jongen kwamen verbazend in actie. Telkens schoot een kop naar buiten, nu links, dan rechts van het stokje, om de beurt. En ze schreeuwden zoo luid ze konden. Nog eenige oogenblikken en moeder of vader spreeuw zat op het stokje, een rups in den snavel, en was gekiekt. ☼ Ik had nog één versche plaat, schoof die voor en wachtte op mijn laatste kans. Een half uur zal ik daar zoowat hebben zitten suffen, toen opeens rondom me een helsch gekrijt losbarstte. Eerst dacht ik dat de jachttopziener of iemand anders er aankwam. Doch het getier kwam nader in stede van dat het zich verwijderde, concentreerde zich om een bepaald punt; merels, lijsters, een winterkoning, mengden zich in het helische concert. Het spreeuwenpaar was op het uiterste, vloog met neerhangende pooten rond. Even wendde ik den blik af; de snijdende wanhoopskreten der spreeuwen deden me dadelijk weer den blik op den boom richten. Ik wist in het eerst niet, wat ik daar zag. Aan den rand van het vlieggat hing een bal van vogelveeren: een steenuil. Even goed als ik had deze van een verborgen hoekje uit gezien, hoe de jonge spreeuwen, al driester, den kop naar buiten staken, den dunnen hals zoo ver mogelijk uitgerekt. Begeerig naar zoo'n boutje was hij naderbijgekomen, had zich dus blootgegeven en daarmee de buurtschap in opstand gebracht. Zijn belagers negeerend, had hij slechts oog voor de nestopening en was eerst toegeschoten, toen hij zeker was van zijn greep. En nu, terwijl het gekrijsch rondom zijn hoogtepunt bereikte, en de oude spreeuwen hem dreigden aan te grijpen, hing hij daar aan den boom, den eenen poot schrap gezet tegen den zijwand van het vlieggat, den anderen tot steun in de schors geslagen, en trok en rukte, . . . aan den kop van een jongen spreeuw. ☼ De woedende dreigementen, het schetterende krijgsgeschreeuw braveerend, werkte hij met al zijn kracht, zonder iets op te schieten, dank zij de pal, die ik in de opening vastgeklemd had. Het gelukte hem niet, zijn prooi er uit te sleuren en hij moest deze ten slotte zelfs loslaten. Toen keerde hij zich om en liet me zijn grappig verbaasd, beteuterd uilengezicht zien, waarop te lezen stond: „Dat gaat boven mijn pet!” ☼ Meteen richtte hij den eenen vleugel op en zat enkele oogenblikken als een prachtobject voor mijn lens. Doch ik had mijn kruik al verschoten en de plaat belicht, terwijl hij in volle actie was, om het jong naar buiten te rukken, zoodat zijn beeld op de plaat alleen zijn rug en de achterzijde van den kop te zien gaf. ☼ Toen ik bij mijn vertrek vandaar den toestand, voorzoover ik dit kon doen, onderzocht, bleek uit niets, dat de jonge spreeuw er het leven bij ingeschoten zou hebben. Wel zal hij bij het ernstige avontuur een flinke jaap in kop of hals opgelopen hebben. ☼ In de hoop, den volgenden dag nog eens weer de kans van den uil bij het nest te krijgen en hem dan mooier te kunnen kijken, liet ik het stokje in het vlieggat zitten. Ik kreeg 's anderendaags dit buitenkansje

Foto J. Vijverberg.

DE STEENUIL OP HET TAKJE.

natuurlijk niet weer, maar merkte op, dat het spreeuwengebroid uit de geduchte les leering getrokken had. Het geschreeuw was veel minder driest en luid en hoogstens kwam heel even een puntje van een snavel buiten de opening. ☼ Zoo is de harde leerschool der natuur. Wie hardleersch is, sneuvelt in de wieg. 't Gaat dadelijk om 't leven. De lezer zal het nu kunnen begrijpen, waarom steenuil, specht en spreeuw in één adem hierboven worden genoemd. ☼ Het is geenszins mijn bedoeling geweest antipathie voor den uil te verwekken. Tegenover een feit als dit staat zijn veel grooter nut als muizenverdelger, zoodat hij terecht aanspraak maakt op bescherming. Ik heb u een kijkje willen geven in het leven van liefde en strijd in het natuurleven en de waarheid niet verbloemd, op gevaar af een minder welwillend oordeel te hooren vellen over een onzer nuttigste roofvogels. Ik meen echter, met ook in dezen de waarheid te dienen, in het belang te handelen van de vogelstand. Als men de waarheid ontkent tegenover menschen, wier oog anders zag, is het gevaar groot, dat men verliest in plaats van wint. J. VIJVERBERG.

Het poortje van het voormalig Burgerweeshuis te Kampen.

MEERENDEELS hebben weeshuizen bij alle wisselingen der eeuwen zich weten te handhaven. En onze voorvaders, die ieder ding, dat zij maakten, gaarne hebben schoone vormen wenschten te geven, hebben ook altijd het tehuis der weezen met bijzondere zorg behandeld, al werd daarbij wel eens, minder opvoedkundig, wat te weinig zorg besteed aan de huisvesting der weezen. ☼ Vooral hadden de Regenten-Kamers en de ingangpoortjes de liefde van „Bestuurderen” en degene die hunne opdrachten uit te voeren had, in ons geval dus beeldhouwer of architect. Hier van zijn nog getuige de vele weeshuispoortjes, welke in ons land zijn aan te wijzen, daarvan getuigt ook het bekende poortje, met Vondel's versjes, in de Kalverstraat te Amsterdam, en ook het hier onderwerpelijke, dat men aantreft op den Vloeddijk te Kampen, spreekt daarvan. ☼ Het nu voormalige Burgerweeshuis te Kampen heeft een eerwaarde geschiedenis. Ondergebracht in het in 1460 gebouwde St. Brigittenklooster, verbouwd in het jaar 1625, vond dit weeshuis in het voorjaar van 1626 in genoemd klooster een onderdak, in welk jaar het als „Werck- ofte Kynderhuis” werd in gebruik genomen ¹⁾. ☼ Zoo heeft de toestand eenige eeuwen, totdat in het begin der 19e eeuw het gebouw voor Kazerne dienen moest, waarna het in de 40er jaren dier eeuw weer door de weezen werd betrokken. Het oude gebouw, dat wij hebben gekend, was ongetwijfeld schilderachtig en belangwekkend in zijn

bouwvormen en verhoudingen, maar een goed tehuis voor de weezen was het niet. Men had allengs beter leeren begrijpen wat den weezen toekomst, n.l. een vriendelijk en comfortabel tehuis. Gevolg daarvan was, dat het oude gesticht werd afgebroken en op dezelfde plaats van het oude in 1891 een nieuw weeshuis werd gesticht, hetwelk er nu nog staat. En wel is het een treffende bijzonderheid, dat in 1926, dus 300 jaar na de stichting, de Burgerweezen hun gebouw weér moesten verlaten, weér, als in het begin der 19e eeuw, voor militairen: de leerlingen der school voor Verlofs officieren! Maar de weezen vonden toen en vinden nog in het nabije Groot-Burgerweeshuis weer een zeer vriendelijk en aangenaam tehuis. ☼ Gelukkig heeft men bij de verbouwing van 1891 het poortje gespaard. Wel werd het afgebroken, en van het midden naar den hoek van den gevel verplaatst, maar toch, het poortje bleef behouden en het is altijd nog een sprekend stukje architectuur, dat den voorbijganger

¹⁾ De meeste historische bijzonderheden zijn door mij ontleend aan het verdienstelijke werk: „Iets over het ontstaan en de geschiedenis van het Burgerweeshuis te Kampen, 1626—1926,” door J. H. Kok te Kampen.

steeds belangstelling vraagt. Wij willen dat hier wat nader bekijken. Onze afbeelding geeft weer den toestand van vóór 1891 en op den achtergrond zien wij nog een middel-eeuwsch bouwfragment, waarbij een booglijn nog de geboorte van een schoorsteen toont. Dit oude stukje geveldetail was van het later, in 1890, afgebroken St. Brigittenklooster. Boven het halfronde poortje vindt men een vierkanten gedenksteen, waarboven een waterlijst. Daarop zijn geplaatst de voluutvormige zijstukken, die opsluiten het met een diep profiel omsloten vierkant, waarop zijn gebeiteld twee weeskinderen in de kleeding der weezen van die dagen en daarvoor is merkwaardig de witte bies boven de rechtermouw van de jas, die de jongen draagt. In het ovaal leest men in 17e eeuwse karakters:

J. C. D.
My heeft de wet
Alhier geset
Dat eer en deugt
In ionge ieuucht

Door arbeit vroedt
En vroom gemoet
Wert ingeplant
Tot goeden stand
Ao. 1627

De vierkante steen boven de boog van het poortje vermeldt het volgende kreupele rijmpje:

Dit overoud gestigt een herberg voor de weezen
Wierd met een Zware val gedreygd vry binnenkort
Of was misschien nu al ten gronde neergestort
Ten waar opziendren vlyt en vaadren zorg gepreezen
Hier in gansch tydig had door konst en kragt voorzien
Men zal dees trouheid in gehuigen best bewaaren
Doort tydmerk dat men schreef was zeven hondert jaren
En duizend boven het getal van negentien
Zynde doen ter tyd provisooren de Heeren Borgem,
Iohan van der Wende en Johannes Tollius
En buyten vaderen Roclog Egbertzen Storm
En Albert de Haan als regeerende.

Door den Heer J. H. Kok werd er in het hiervoren aangehaalde werk terecht op gewezen dat dit verontrustende verhaal als zeer overdreven moet worden beschouwd. De „heeren” van 1719 hebben wellicht geringe herstellingswerken doen uitvoeren, want het gebouw was pas in 1693 goed ingericht en gedeeltelijk verbouwd en ook de rekeningen geven van groote uitgaven aan het weeshuis in 1719 geen blijk. Wat meer bescheidenheid zou deze vroede vaders wel hebben gesierd. Het poortje is gebouwd van baksteen en Gildehauser zandsteen. Een eigenaardigheid is hier, dat men met fragmenten uit verschillende periodes dit poortje heeft opgebouwd. Men eerbiedigde vroeger het historisch geworden; men paste op eigen, en dan gewoonlijk smaakvolle wijze, bij het oude aan. Men streefde er niet naar om in den ouden stijl, al fantaseerende, bij te werken. Hierdoor toch hield en houdt men de monumenten als geschiedbronnen het zuiverst intact. Het halfronde poortje, en dat werd tot heden nog niet opgemerkt, heeft nog zijn gothieke profielering die, ook kenmerkend voor haar middeleeuwsche herkomst, hol uitloopt in de „haaksche” voeten van de beide rechte zandsteenstijlen. Derhalve dagteekent het poortje als zoodanig nog van vóór de Renaissance en is dit dus nog een overblijfsel van meergenoemd klooster. In 1627, het opschrift deelt het ons mede, werd de vierkante steen, met cartouche en figuren versierd, gebeiteld, alsmede de daaraan grenzende voluutvormige vleugelstukken en beide bekroningen. De groote gedenksteen onder de waterlijst en boven de halfronde boog, plaatste men in 1719 in het toen onversierde gevelvlak. En toch is het geheel goed van verhouding. Het beeldhouwwerk echter verraadt in de ovale cartouche meer den meester van het ornament dan beide beelden die van het figuur, want deze missen het artistieke modellée, en de elegante houding van het werk der grootere meesters uit onze 17e eeuw. En wie was nu de beeldhouwer van dit Renaissancewerk? Ook hier geven weer de oude rekeningen het antwoord. Want wij lezen onder „Uytgave voor stenhouwer messeler, timmerman, leyendecker”, dat „Coenraet Crynsen van die twee beelden metten

aenleve van dien, soo boven den inganc vant Werckhuys / 53—0—0” ontvangt. — De naam van dezen beeldhouwer werd door den heer J. H. Kok in zijn meergenoemd werk voor het eerst gepubliceerd; voor dien tijd was Coenraet Crynsen in onze Nederlandsche beeldhouw- en bouwkunstgeschiedenis onbekend. En zoo staat daar nu nog dit poortje waar middel-eeuwsche vroomheidszin menig Brigitje voor heeft doen staan, waar achter in later dagen den weezen een tehuis werd geboden en dat thans de rappe leerlingen der school voor verlofsofficieren dagelijks passeeren. A. J. REIJERS.

Nog iets over de Vlaamsche Gaai.

DE „Vlaamsche gaai” of „meerkol” over wien reeds iets in een vorig nummer werd verteld, is zeker een even groote booswicht en moordenaar als zijn bekend familielid de ekster. Of eigenlijk nog erger, want waar deze laatste zoo'n beetje overal rondschuimt en zich daarbij al gauw met „van allerlei” tevreden stelt, huist de meerkol meer uitsluitend in het opgaand hout of struikgewas. Juist het dichte houtgewas, waar zooveel vogeltjes in het voorjaar broeden, is zijn domein, 't welk hij door en door kent en steeds grondig napluist. Het moet dus al een heel slim en zorgzaam ouderpaartje zijn, dat op zoo'n terrein kans ziet, zijn eieren uit te broeden en de jongen groot te krijgen, zal men zoo zeggen? De reden, waarom de meerkol het open terrein mijdt, schijnt 'm in zijn angst voor roofvogels te zitten en vooral voor den sperwer. Dezen angst voor den sperwer heeft hij niet ten onrechte, want ondanks zijn schuwheid en voorzichtigheid, vallen er toch steeds nog vele gaaien aan dezen aartsvijand ten prooi. Doch, al is de komst van een sperwer vaak reeds voldoende om onzen meerkol schier van schrik te verlammen, laf is hij toch ook weer niet! Want, evengoed als in het voorjaar de kleine vogeltjes zich wel eens zouden vereenigen, om gezamenlijk een stroepend meerkollenpaar te verdrijven, evengoed verzamelen zich, na den eersten schrik, ook wel eens enkele meerkollen, om den aanval van den sperwer af te slaan. Nu gaan de menschen wel erg te keer tegen het rooverswerk der meerkollen, doch zij vergeten dikwijls twee dingen: ten eerste, dat de aanwezigheid van deze vogels op zichzelf volstrekt niet tot uitroeiing van de kleine vogeltjes daar ten tweede, dat, indien de meerkollen ten aantal toenemen en daardoor te schadelijk zouden worden, dit voor een groot deel komt, doordat wij hun vijanden, met name b.v. dan de sperwers, steeds achtervolgen en doden. Waar de mensch niet ingrijpt en alle vogels spaart, daar komt door de ijzeren natuurwet altijd een, zij 't steeds schommelend evenwicht. Ik heb streken gekend — en er zijn er wellicht nog wel — waar eksters en meerkollen betrekkelijk overvloedig voorkwamen en waar de kleine-vogelstand steeds uitmuntend floreerde. Een reden dus, om den prachtige meerkol niet tot het uiterste te vervolgen. Want een prachtige vogel is hij zeker. De sierlijke, gestreepte kuif, de gitzwarte knevel en de sterk sprekende geblokte vleugelvlekken, waaruit het schitterendste kobaltblauw U tegenblinkt, maken hem tot een markante verschijning en den sierlijksten struikroover, dien wij bezitten. Trouwens, ook het overige, het roodbruinetint, zwart en wit of blauw gevlekte lijf is al even mooi en doet eerder aan een Oosterschen vogel dan aan een bewoner dezer lage en mistige landen denken. Hoewel hij, als standvogel, hier niet zooveel meer voorkomt, dank zij dan de methodische uitroeiing, kan men er 's winters meestal

HET POORTJE VAN HET V.M. BURGERWEESHUIS TE KAMPEN.

nog genoeg te zien krijgen, want dan komt hij vaak met reusachtige horden — miljoenen en miljoenen — door ons land trekken en blijft er altijd wel een zeker aantal hier rondhangen. Deze vreemdelingen uit het Oosten — o.a. uit het Masurische merengebied — zijn veel minder schuw en komen dan wel tot in de kleinste stadstuintjes naar voedsel zoeken. Alleen in den broedtijd belagen de meerkollen de kleine vogeltjes, om hun eieren en jongen; daarbuiten laten zij hen geheel met vrede. Dan zijn 't weer alles eters geworden en stellen zij zich gaarne tevreden met allerlei bessen, noten — beuken- en hazelnoten — en eikels. Jong uit het nest genomen en zorgvuldig opgekweekt, blijken 't alleraardigste kameraden te zijn, die altijd wel wat schuw voor vreemden blijven, doch voor hun verzorger veel genegenheid aan den dag leggen. Het blijkt dan tevens een slimmen gait, die immer erg opgeruimd is en, als de ekster, een echte grappenmaker. Een nest jonge Vlaamsche gaaien is een allerleukst gezicht, want de mooigestrepte kuif en 't doordringende blauw op den vleugelduim zijn al heel gauw aanwezig, 't geen een alleraardigst effect maakt. Het scherpe geluid.... „raetsch raetsch”.... van den vogel klinkt den meesten menschen onaangenaam in de ooren, doch hij kan in het voorjaar ook heel liefelijk en zacht kweelen en daarboven worden alle mogelijke vogelgeluiden — lijster, merel enz. — uitmuntend nagebootst. ☒ Hoewel alzo onze gaai buiten den broedtijd de kleine vogeltjes met rust laat, omdat zij dan geen jongen meer heeft en zelf grootendeels vegetariër is geworden, zal dit wel voornamelijk uit noodzaak gebeuren. Als slechte vliegster zou zij de oudere vogeltjes toch niet kunnen vangen. Tenminste, in gevangenschap, ook al was zij door ons van jongsaf grootgebracht, moet men haar nimmer in een kooi bij kleine vogeltjes, althans vogels welke zij gemakkelijk aankan, plaatsen. Want, op den duur verloochent zij haar aard niet en zou zij de bevolking geheel uitmoorden. En in een kooi, althans zeker als men er zelf niet bij is, of in huis, dient zij toch opgesloten, wil men niet de kans loopen, dat zij er voorgoed van door gaat. Immers, als zij ontsnapt is, is de altijd wantrouwife en slimme gast moeilijk te vangen.... indien men haar niet heel goed kent. Daar heb ik, jaren geleden, zelf eens een alleraardigst staaltje van bijgewoond. Toen werden er talloze vergeefsche pogingen in 't werk gesteld, om zoo'n uitgebroken, nog jeugdig exemplaar te bemachtigen. Tot de rakker zoo onfortuinlijk was in onzen tuin terecht te komen, waar ik hem in de gaten kreeg. Toen was 'zijn lot snel beslist, want ik kende mijn Pappenheimers.

Ontvangen boeken.

De Maatschappij voor Goede en Goedkope Lectuur, Amsterdam Sloterdijk, zond ons haar uitgave: „Kleurenfotografie in de praktijk”, door W. H. Izzerda, oud privaot-docent in de fotografie aan de Technische Hoogeschool te Delft. Met 29 afbeeldingen. ☒ De voetbalwereld in karikatuur”, door Ch. A. Cocheret, met bijschrijftjes van H. A. Meerum Terwogt, is een uitgave van... The Victoria Egyptian Cigarette Company.

DE VROUWEN VAN BALI.

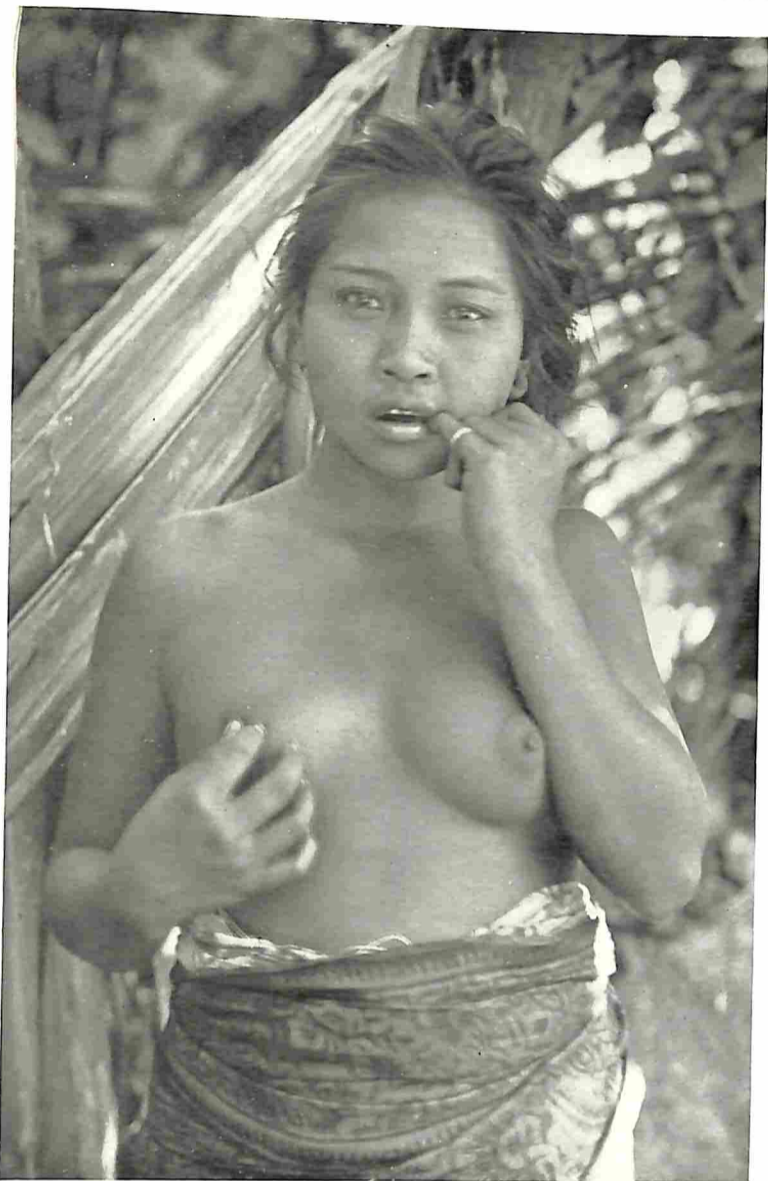
IN dit tijdschrift is den laatsten tijd meermalen de aandacht gevestigd op het eiland Bali, zijn indrukwekkende natuur en kunstzinnige bevolking. Dank zij de Koninklijke Paketvaart Maatschappij is de reis van Soerabaia naar Bali thans een aangename trip geworden, waarvan de kosten niet bovenmate groot zijn. Men kan Bali ook van Banjoewangi uit bereiken, door per vlerkprahoe — een Inlandsch vaarttuig, dat door houten vlerken voor omslaan behoed wordt — de zeestraat over te steken, die Java van Bali scheidt. Reizigers en toeristen, die meer op comfort

en minder op avonturen belust zijn, verkiezen in den regel de reis met de geriefelijke K. P. M.-stoomers. Het eiland Bali beschikt over een net van goed onderhouden autowegen, zoodat het land als het ware aangewezen is voor prachtige auto-tochten. Toeristen ondervinden op hun reizen immer veel medewerking van de bestuursambtenaren en kunnen in dorpjes van eenige betekenis in de *pasanggrahans* — meer in min primitieve gouvernementshotelletjes — overnachten, waar de *mandoer* of bewaker voor een eenvoudig maal of ontbijt zorg draagt. ☒ De Europeaan, die Bali bezoekt, kan niet ontkomen aan de aantrekkingskracht der Balineesche vrouwen. In Oostersche landen, in het bijzonder in ons Indië, wordt het naakt niet angstvallig verborgen. De rivieren zijn de openbare badplaatsen, en zelfs in de groote steden behoeft men zich niet te verwonderen over groepen badende mannen of vrouwen, wier lichamen nauwelijks bedekt zijn. Doch: 's lands wijs, 's lands eer en het is met zulke dingen, dat men ze niet, maar er niet meer naar kijkt. Zoo ook op Bali. De vrouwen loopen er rond met ontbloot bovenlijf, en haar eenige verbazing bestaat daaruit, dat de Westering zich dáár over verwondert. ☒ Zedelijk staat de bevolking van Bali op zoo'n hoog peil, dat prostitutie en overspel er tot de hooge uitzonderingen behoren, dank zij — of niettegenstaande? — de kleederdracht der vrouwen. Het volk is natuurlijk en naïef, bewondert het lichamenlijk schoon op gezonde wijze, zonder de zinnen op geraffineerde wijze te prikkelen. Een Balineesche regent verklaarde schrijver van deze korte aantekening eens, dat de vrouwen van zijn land zich zouden geneeren om avondtoiletten aan te trekken, als die der Europeesche dames. Trouwens: is het in Zweden geen gewoonte dat in de gemengde baden naakt gebaad wordt? Wie daar met een zwemcostuum zou verschijnen, zou de algemeene lachlust opwekken. De Westering die Bali bereist, behoeft dus allermintst gechoqueerd te zijn als hij de vrouwen langs den weg ziet loopen, als op de afbeeldingen gedemonstreerd. De mensch is daar één met de natuur en de vrouw toont den man op on-dubbelzinnige wijze, dat zij in staat is haar kind goed te zoogen. That's all! ☒ Wij kunnen niet nalaten den Nederlandschen zakenman, die Indië bezoekt, aan te raden een uitstapje naar Bali te maken. In korten tijd zal hij er schoone indrukken ontvangen.

BALINEESCHE MEISJES.

H. D. V.

EEN VERLEGEN BALINEESCHE SCHOONE.

HEERSCHERS VAN FERRARA.

Ut het Poolsch van

15) KAZIMIERZ CHLEDOWSKI.

ERCOLE DE EERSTE.
I

GELIJK velen zijner voorgangers was het Ercole niet mogelijk om zonder bloedvergieten den Ferrarischen troon te bestijgen. De zoon van Leonello, Niccolo, beschouwde zich namelijk als de legitieme opvolger van Borso en trachtte daarom met zijn aanhangers het Castello en daarmede de macht over Ferrara te veroveren. Hierdoor ontbrandde een strijd tusschen zijn aanhangers, die het symbool van het zeil, „vela”, gekozen hadden tegen die van Ercole, welke onder het teeken van den „diamant” strenden; het laatste teeken was het meest populair. Ercole was daarbij vriendelijk, beleefd, opgewekt en zeer innemend, hij stond daardoor in hoog aanzien bij de bevolking. Zijne opvoeding aan het Napelsche hof en zijn relaties met het hof van Aragon waren voor het volk een reden te meer, hem bijzonder hoog te achten; hij zegevierde dan ook zonder veel moeite. Men beweert, dat wel zeventigduizend landgenooten zijn partij gekozen hadden en het volk was dan ook zóó gelukkig met zijne overwinning, dat het, van de traditioneele gewoonten profiteerend, het Palazzo della Ragione binnendrong, daar de banken der rechters in stukken sloeg en de gerechtsacten verbrandde. Blijkbaar was de sympathie voor de rechterlijke macht in dien tijd niet bijster groot. ☼ Niccolo streek zijn „zeil”, vluchtte naar zijn bloedverwant Ludovico II Gonzaga te Mantua, en vestigde zich daar. Als teeken van verzoening zond Ercole hem een zeer mooi rouwkleed ten geschenke, dat Niccolo juist van pas kwam, daar zijn oom overleden was. Door dit geschenk verbeterde de verstandhouding tusschen den hertog en den pretendent echter niet, en Ercole, die een nieuwen aanslag voorzag, zond den graaf Niccolo di Rinaldo Ariosti naar Mantua met de opdracht den markies te vergiften. Tot belooning voor dezen

dienst zou Ariosti twee burchten en een kasteel in Ferrara krijgen, benevens een jaargeld. Onder het voorwendsel, dat hij geschenken van Ercole voor de markiezin van Mantua medebracht, vervoegde Ariosti zich aan het hof alwaar het hem spoedig gelukte den hofmaarschalk van Niccolo, Cesare Pirandoli, voor zijn plan te winnen en bereid te vinden in het voedsel van zijn heer vergif te mengen. Vreemd genoeg echter, werd Pirandoli ziek op den avond, dat hij zijn misdadig plan ten uitvoer zou brengen. Hij vermoedde bij ongeluk zichzelf vergif toegediend te hebben en bekende alles aan Niccolo en aan Frederigo Gonzaga. Het gelukte Ariosti nog heelhuids naar Ferrara terug te komen. Pirandoli werd echter in 't openbaar omgebracht. ☼ Het is duidelijk, dat door dit geval de verhouding tusschen Niccolo en Ercole niet verbeterde, en dat de eerste naar het gunstige oogenblik snakte, waarop hij wraak zou kunnen nemen en Ferrara overheerschen. ☼ Na zijne heerschappij bevestigd te hebben, herleefde bij Ercole de herinnering aan zijn verblijf te Napels; hij besloot de dochter van den Ferrante van Napels, Eleonora van Aragon, tot vrouw te nemen. Hij was toen eenenveertig jaar oud. Eleonora was wel reeds verloofd met Sforza, hertog van Bari, broeder van Galeazzo, hertog van Modena, maar paus Sixtus IV verbrak deze verloving door een bul in het jaar 1472. Dit huwelijk was, behoudens andere redenen, voor Ercole bijzonder aanlokkelijk, omdat de positie van Ferrara tegenover Venetië, zijn gevaarlijkste nabuur, erdoor versterkt werd. Ferrante was bereid zijne dochter aan Ercole ten huwelijk te geven en beloofde een bruidschat van 80.000 ducaten. ☼ Het Napolitaansche hof stond algemeen bekend als pronkziek naar Spaanschen aard en zeer weelderig. Ercole, die van praalvertoon ook niet afkeerig was, nam dan ook maatregelen voor een schitterende ontvangst zijner verloofde. Om haar af te halen, zond hij in Juni 1473 zijn beide broeders, Sigismondo en Alberto, naar Napels, vergezeld van Galeotto Pico della Mirandola, Niccolo da Corregio, Marco Pio van Carpi, den dichter Maria Bojardo en Nino Contrari. Aan dezen stoet werd Ludovico Carbone toegevoegd als redenaar

EEN BALINEESCHE, DIE ZICH VAN HAAR SCHOONHEID BEWUST IS.

bij de begroetingen en de feestelijkheden. Het overige gevolg bestond, behalve uit het bedienend personeel, uit 500 ruiters. In Napels werden deze Ferrariërs op buitengewoon schitterende wijze ontvangen en toen zij met de vorstin vertrokken, liet Alfonso hen door tweehonderd voorname lieden uit Napels, hertogen, ridders en hofdames, vergezellen. De bij voorkeur uitgekozen weg leidde natuurlijk over Rome, waar het verblijf aanleiding gaf tot festijnen, die onder de prachtigste der Renaissance-tijden gerekend worden. Deze feesten werden hoofdzakelijk georganiseerd door den neef van Sixtus IV, den jeugdigen kardinaal S. Sisto, Pietro Riario, die, als arme monnik begonnen, een kerkelijk magnaat was geworden en tevens een der grootste verkwisters uit dit tijdperk. Zijn hoogmoed en heerschzucht stempelden hem tot het type van een naar roem strevend prelaat, die het verstand de rijkste prebenden met behulp van den paus te verkrijgen. Zijne inkomsten bedroegen ruim een en een kwart miljoen gulden en kwamen voort uit het Florentijnsche aartsbisdom, het patriarchaat van Constantinopel, de abdij van den H. Ambrosius en uit verschillende andere bisdommen, waarmede zijn pauselijke oom hem bevestigd had. Het inwendige van zijn paleis, zijne koetsen, de kleeding van zijn personeel, alles was met goud overladen en schitterde van brokaat en fluweel. Kort geleden nog Franciscaner monnik, bezat hij thans de schoonste paarden van Rome, en een groote schare schrijvers, die hem om het hardst ophemelden, behoorden tot zijne hofhouding. Zijne gunsteling en hofdame Tirezia overlaadde hij met prachtige paarden en juweelen, de tournooien en banketten, die door hem gehouden werden, waren in het pauselijke Rome ongekend. Toen, 5 Juni 1473, de aanstaande hertogin van Ferrara de poorten der eeuwige stad naderde, kwamen de kardinalen Caraffa en Anxias de Podio haar met een groot gevolg van prelaten tegemoet, en vergezelden haar naar de Lateraankerk, waar het ontbijt gereed stond. Hier werd zij opgewacht door de twee neven van den paus, de kardinalen Riario en Giuliano della Rovere, de latere Julius II. Onder hun geleide begaf Eleonora zich naar S. Sisto. Daar in het paleis van den kardinaal geen voldoende plaats was voor al de Ferrarische en Napolitaansche gasten, had Riario op het plein voor de kerk een ruim houten gebouw laten zetten, waaraan open vestibules grensden. Aan een der zijden van het plein werd een tooneel opgericht, bestemd voor openbare voorstellingen. Vóór het gebouw spoot een fontein, die het water ontving uit een cisterne, welke op het dak der basiliek geplaatst was. Van buiten af gezien, kreeg men den indruk, dat het gebouw van steen was opgetrokken. De wanden, plafonds en vloeren der zeer ruime vertrekken waren bedekt met gouddoorweven tapijten en Vlaamsche gobelins. Onder deze trok bijzonder de aandacht een buitengewoon fraai Arazzo, voorstellend de schepping der wereld, dat op order van Nicolaas V vervaardigd was. Men beweerde, dat in de geheele Christelijke wereld geen schooner gobelin bestond en het is wel een onherstelbaar verlies, dat deze schat den tand des tijds niet heeft kunnen weerstaan. De pracht dier gelegenheden-vertrekken was zóó overweldigend, dat zelfs de tijdgenooten, die toch aan

de praal der kerkvorsten gewend waren, aanstoot namen aan zooveel verkwisting. Voor de luchtverversching in de vertrekkenden van Eleonora werden drie groote blaasbalgen in beweging gebracht, die men zoo geplaatst had, dat ze onzichtbaar waren. Op den namiddag van de Pinkster-Zondag werd de „Historie van Suzanna” op het plein vóór het paleis opgevoerd en den volgende dag gaf de kardinaal een feestmaal, dat uitblonk door ongekende pracht. Onder het geschal van trompetten en fluiten traden de gasten de zaal binnen. De schitterende zijden livrei van het personeel kondigde als het ware de pracht van den maaltijd aan. Aan de hoofdtafel zaten slechts tien personen aan; de vorstin, acht leden van haar gevolg en de gastheer. Bijzonder werd de aandacht getrokken door het heerlijke buffet, dat meesterstukken van culinaire kunst bevatte en met een twaalftal serviezen van zeer groote

waarde versierd was. Eerst werden allerlei lekkernijen rondgediend, als geconfijte sinaasappelen met malvezij, terwijl voor het wasschen der handen rozenwater gereed stond; daarna begon de eigenlijke maaltijd. Deze bestond uit vierenveertig gangen, waaronder geheele gebraden herten, reeën, hazen en kalveren, alsmede gevogelte: pauwen, fazanten en kraanvogels, die schijnbaar levend in hun pluimage op tafel kwamen. De eigenaardigste „gang” was echter een beer in zijn vel, met een stok in den muil, „opdat hij niet bijte”. Visch werd op zilveren schalen opgediend, het brood was verguld, en aan de taarten en het gebak, alsook aan de talloze lekkernijen waren de meest verschillende kunstige vormen gegeven. Tot de meesterwerken onder het suikergoed behoorden een groep, welke Hercules in bijna natuurlijke grootte voorstelde, vechtend met monsters, en een lange slang, zich kronkelend om een suikerberg, met naar de gasten wijd geopen den bek. Er werd ook een burcht binnengebracht, van suiker vervaardigd en met vlaggetjes versierd, en een tiental nogal omvangrijke schepen, gevuld met eikels van suiker, als symbool der Rovere's, die een eik in hun wapen voerden. Achter deze schepen kwam Venus aanrijden in een prachtigen wagen, getrokken door opgezette zwanen. Tenslotte verrees in de deuropening een met kreupelhout begroeide berg, uit welke een levende kabouter te voorschijn kwam, die in verzen zijne verwondering er over uitsprak, dat hij zich zoo onverwachts in zulk een doorlichtig gezelschap bevond. De eentonigheid van den maaltijd, die zes uren duurde, werd onderbroken door het optreden van verscheidene allegorische gestalten, die gelegenheden-voordroegen of met gezang het banket opluisterden. Onder hen was een jeugdige zanger met een prachtige stem, die een Latijnsch gedicht voordroeg, waarin betoogd werd, dat de gasten, temidden van dezen luister, zelfs de goden om hunne maaltijden op den Olympus niet behoefden te benijden, te minder, omdat Jupiter in eigen persoon onder hen aanzat. Wie zou die Jupiter geweest zijn? De gastheer zelf soms? Het feest werd besloten met een ballet. Op het podium dansten ridders uit de Oudheid met hunne minnaressen. De zinnelijke dansen werden gestoord door centaurnam ze onder zijne hoede en verjoeg de reuzen. Na het ballet volgde nog menige tooneelvoorstelling. (Wordt vervolgd).

ERCOLE I D'ESTE.

Naar de schilderij van Titiaan te New-York.